

Schenking Jaffé-Pierson

In september van dit jaar ontving het museum ten geschenke een ruim 50 stukken omvattende verzameling van zilveren, hoofdzakelijk in Amsterdam vervaardigde, gebruiksvoorwerpen uit het eerste kwart van de negentiende eeuw. De heer en mevrouw Jaffé-Pierson hadden reeds vele jaren geleden de wens te kennen gegeven dat hun verzameling op een gegeven ogenblik een plaats in het Rijksmuseum zou krijgen. Toen Dr. P. Jaffé dit jaar overleed, bracht mevrouw C. E. Jaffé-Pierson dit gezamenlijke voor-nemen direct ten uitvoer.

De heer Jaffé bouwde vanaf omstreeks 1925, in een tijd, waarin naar deze eenvoudige gladde voorwerpen uit de Empire-tijd nog niet werd omgekeken, zeer systematisch een verzameling op, waarin alleen stukken versierd met filetranden werden opgenomen. Elke andere versiering werd buitengesloten. Door de jaren heen breidde hij zijn collectie uit en verbeterde hij deze door mindere stukken te ruilen voor betere. Wanneer men de zilvercatalogus van het museum uit 1952 opslaat, vindt men naast het uit 24 delen bestaande tafelservies, dat F. M. Simons in 1803-04 in Den Haag voor Minister Gogel vervaardigde, slechts een twintigtal Amsterdamse stukken uit het eerste kwart van de negentiende eeuw. In 1960 werd deze kleine kern echter met een dertig stukken (bestekken niet meegerekend) verrijkt door het legaat van Jkvr. A. C. A. J. Clifford (Den Haag). Sindsdien kocht het

museum dankzij de steeds groeiende belangstelling voor de kunstnijverheid van de negentiende eeuw af en toe een enkel important stuk aan. Door de schenking Jaffé-Pierson is onze verzameling vroeg 19de eeuws Amsterdams zilver nu niet alleen de grootste in den lande geworden, maar ook de meest gevarieerde.

Het Amsterdamse zilver van de vroege 19de eeuw vertoont vergeleken met het zilver uit de omringende landen een geheel eigen karakter. Het is niet druk versierd met allerlei klassicistische motieven, zoals het Franse zilver van Biennais en Odier of het Engelse zilver van Paul Storr, maar wordt juist gekenmerkt door grote eenvoud, strengheid en functionaliteit. De koffiefilterpot, afb. 13, is daar een schitterend voorbeeld van.

Bij de beste Amsterdamse stukken behoren ook altijd weer dezelfde namen: Diederik Lodewijk Bennowitz, Theodorus Gerardus Bentveld, Jacobus Carrenhof, Hendrik Smits en J. H. Stellingwerf. Zij allen zijn in de schenking Jaffé ruim vertegenwoordigd. Bij dezelfde zilversmeden (met uitzondering van Carrenhof) bestelde ook de familie Clifford haar zilver. Onderstaande lijst, opgemaakt door de heer J. Verbeek, van alle door de heer en mevrouw Jaffé-Pierson geschonken stukken is geïllustreerd met een aantal afbeeldingen, die naar wij hopen een goed beeld geven van de hoge kwaliteit van deze, de bestaande collectie op schitterende wijze aanvullende, verzameling. A. L. d. B.

Lijst van zilveren voorwerpen geschonken door de heer en mevrouw Jaffé-Pierson (nummers met asterisk zijn afgebeeld):

Afkortingen:

Citroen = K. A. Citroen, *Amsterdamse zilvermeden en hun merken*, Amsterdam 1975.

Grimwade = A. G. Grimwade, *London Goldsmiths 1697-1837, Their marks and lives*, London 1976.

Meestertekens = *Meestertekens van Nederlandse goud- en zilvermeden, Deel 1, in gebruik geweest van 1814-1963*, Den Haag 1963.

Voet = E. Voet Jr., *Merken van Friese goud- en zilvermeden*, Den Haag 1974².

*1. Olie- en azijnstel met vier flessen van kristal.

Merken: Leeuw, Amsterdam, jaarletter s (1801), HS: = meesterteken van Hendrik Smits (Citroen nr. 369), winkeliersmerk DIEMONT. H. 25,2 cm, Br. 13,6 cm, L. 21 cm. inv. nr. 1978-153.

*2. Tabakspot, ovaal, op bruin houten onderblad.

Merken: Leeuw, Amsterdam, jaarletter U (1803), HS: = meesterteken van Hendrik Smits (Citroen nr. 369), winkeliersmerk DIEMONT. H. 15,8 cm, Br. 11 cm, L. 16,4 cm (zonder blad). inv. nr. 1978-115.

*3. Melkkannetje op voet met hoog gebogen handvat.

Merken: Leeuw, Amsterdam, jaarletter v (1804), LR in rechthoek = meesterteken van Pierre Hyacinthe la Ruelle (Citroen nr. 661). H. 17,3 cm, Br. 6,6 cm, L. 13,1 cm. inv. nr. 1978-116.

*4. Twee bordenwarmers op drie hoge houten pootjes.

Merken: Leeuw, Amsterdam, jaarletter x (1806), DLB = meesterteken van Diederik Lodewijk Bennowitz (Citroen nr. 183). H. 10,4 cm, Diam. 15,5 cm. inv. nr. 1978-117 a/b.

*5. Mand, spitsovaal, met hengsel, geheel opengewerkt.

Merken: Leeuw, Amsterdam, jaarletter x (1806) I.H.S = meesterteken van Jacob Hendrik Stellingwerf (Citroen nr. 477). H. 11,4 cm (25 cm met hengsel), Br. 23,2 cm, L. 32,6 cm. inv. nr. 1978-118.

6. Twee ronde bladen op drie gebogen pootjes. Merken: Leeuw, Amsterdam, jaarletter x (1806), HS: = meesterteken van Hendrik Smits (Citroen nr. 369), winkeliersmerk DIEMONT. H. 2,6 cm, Diam. 24 cm. inv. nr. 1978-119 a/b.

*7. Vier zoutvaatjes met ovale zilveren voet en spitsovale vaatjes van geslepen kristal. Merken: Leeuw, Amsterdam, jaarletter y (1807), DLB = meesterteken van Diederik Lodewijk Bennowitz (Citroen nr. 183). H. 7,4 cm, Br. 7,5 cm, L. 11,5 cm. inv. nr. 1978-120 a/d.

*8. Blakertje met handvat, dompertje en losse vetvanger.

Merken: *Lion passant* (Groot-Brittannië), *Leopard's head* (Londen), *King's head* (1786-1819), jaarletter o (1809), EI in rechthoek = meesterteken van Elizabeth Jones (Grimwade nr. 600). H. 5,5 cm, Diam. 10 cm. inv. nr. 1978-121.

*9. Vier kandelaars met losse vetvangers.

Merken: Kroon (gehalteteken), jaarletter c (21/12 1809-17/12 1810), CM = meesterteken van Christiaan Mensink te Amsterdam (Citroen nr. 146). H. 22,9 cm, Br. 8,8 cm, L. 12,4 cm. inv. nr. 1978-122 a/d.

*10. Melkkan met schenktuit en gewelfd scharnierend deksel op komfoor met lichtje (op vierkant houten plankje).

Merken: Kan: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter F (1815), TGB in ruit = meesterteken van Theodorus Gerardus Bentveld (Meestertekens cf. nr. 10186), op drie plaatsen ingeslagen letter G. Komfoor: kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter F (1815), DLB boven ster in ruit = meesterteken van Diederik Lodewijk Bennowitz (Meestertekens nr. 2438). Op lichtje: Leeuw 1. Totale H. 37,3 cm. Kan: H. 27,2 cm, Br. 9,7 cm, L. 17,9 cm. Komfoor: H. 9,2 cm, Br. 6,4 cm, L. 9,4 cm. inv. nr. 1978-123 a/b.

*11. Suikermantje, ovaal, met twee handvatten.

Merken: Leeuw 2, kop met C (= keurkamer Den Haag), jaarletter F (1815), T.O in ruit = meesterteken van Johannes Adrianus van der Toorn te Den Haag (Meestertekens nr. 10259). H. 13,8 cm, Br. 8 cm, L. 18,1 cm. inv. nr. 1978-124.

12. Pijpekomfoor, ovaal, op vier gebogen pootjes, op houten plankje.

Merken: Leeuw 2, kop met B (= keurkamer Utrecht), jaarletter G (1816), NC boven halve maan in ruit = meesterteken van Jacob van Nieuwcasteel te Utrecht (Meestertekens nr. 8234).

H. 9 cm, Br. 11,3 cm, L. 16 cm.
inv. nr. 1978-125.

*13. Koffiefilterpot met filter, stamper en deksel, met houten handvat.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter G (1816), ICH in ruit = meesterteken van Jacobus Carrenhof (Meestertekens nr. 5901), winkeliersmerk DIEMONT.

Totale H. 29,5 cm.

Kan: H. 18,6 cm, Diam. 11,2 cm.

Opzetstuk: H. 11,2 cm, Diam. 8,5 cm.

Filter: H. 7,3 cm, Diam. 8 cm.

inv. nr. 1978-126 a/c.

*14. Bouilloire, ovaal van doorsnede.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter H (1817), ICH onder ster in ruit = meesterteken van Jacobus Carrenhof (Meestertekens cf. nr. 5901), winkeliersmerk DIEMONT.

H. 19,6 cm (met hengsel 27,7 cm), Br. 15,7 cm, L. 26,7 cm.

inv. nr. 1978-127.

*15. Twee strooibussen, ellipsvormig van doorsnede.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter H (1817), ITO onder passer in vierkant = meesterteken van J. T. Oostermeijer (Meestertekens nr. 5613), XX in cartouche.

H. 21,9 cm, Br. 7,5 cm, L. 9,9 cm.

inv. nr. 1978-128 a/b.

16. Theepot, ellipsvormig van doorsnede, houten handvat.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter K (1819), TGB boven kruisje in staande ruit = meesterteken van Theodorus Gerardus Bentveld (Meestertekens nr. 10186).

H. 13,4 cm, Br. 7,4 cm, L. 22,6 cm.

inv. nr. 1978-129.

*17. Theebus met vier gebombeerde wanden.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter L (1820), DH boven haas in staande ruit = meesterteken van Jan Anthonis de Haas (niet in Meestertekens).

H. 9,4 cm, Br. 8,2 cm, L. 11,2 cm.

inv. nr. 1978-130.

*18. Spoelkom, rond op ronde voet.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter L (1820), EA onder pijl en boog in ruit = meesterteken van Egidius Adelaar (Meestertekens nr. 2687).

H. 11,8 cm, Diam. 20,6 cm (voet 11,3 cm).

inv. nr. 1978-131.

*19. Een rechthoekige en een ronde trommel.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter L (1820), EA onder pijl en boog in ruit = meesterteken van Egidius Adelaar (Meestertekens nr. 2687), winkeliersmerk DIEMONT.

Rechthoekige trommel: H. 7,9 cm, Br. 9,9 cm, L. 14,2 cm.

Ronde trommel: H. 7,8 cm, Diam. 12,3 cm.

inv. nr. 1978-132 a/b.

20. Dienblad, spitsovaal, ovale handgrepen.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter L (1820), HS onder aambeeld in vierkant = meesterteken van Hendrik Smits (Meestertekens nr. 4928).

H. 7,4 cm, Br. 4,5 cm, L. 7,2 cm.

inv. nr. 1978-133.

*21. Theepot met vier gebombeerde wanden, houten handvat.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter M (1821), DH boven haas in staande ruit = meesterteken van Jan Anthonis de Haas (niet in Meestertekens).

H. 11,8 cm, Br. 9,8 cm, L. 24,2 cm.

inv. nr. 1978-134.

22. Ovaal blad.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter M (1821), JS onder klaverblad in ruit = meesterteken van Jacob Hendrik Stellingwerf (Meestertekens nr. 6745).

H. 2,5 cm, Br. 22,6 cm, L. 34 cm.

inv. nr. 1978-135.

23. Twee schaaltes, langgerekt ovaal.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter M (1821), HS onder aambeeld = meesterteken van Hendrik Smits (Meestertekens nr. 4928), winkeliersmerk DIEMONT.

H. 1,8 cm, Br. 9,7 cm, L. 22,7 cm.

inv. nr. 1978-136 a/b.

24. Mosterdpot.

Merken: Zwaardje, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter O (1823), DLB in ruit = meesterteken van Diederik Lodewijk Bennewitz (Meestertekens cf. nr. 2438).

H. 11,3 cm, Diam. 7 cm.

inv. nr. 1978-137.

*25. Tafelbel.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter O (1823), HS onder aambeeld in vierkant = meesterteken van Hendrik Smits (Meestertekens nr. 4928), winkeliersmerk DIEMONT.

H. 18,6 cm, Diam. 8,7 cm.
inv. nr. 1978-138.

26. Ovaal blad.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter O (1823), EA onder pijl en boog = meesterteken van Egidius Adelaar (Meestertekens nr. 2687), winkeliersmerk DIEMONT.

H. 1,7 cm, Br. 23,8 cm, L. 32,8 cm.
inv. nr. 1978-139.

27. Suikerstrooilepel met rechthoekige bak, ajour.

Merken: Leeuw 2, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter P (1824), IVW in vierkant = meesterteken van J. van Wijk (Meestertekens cf. nr. 5674).

Totale L. 13,2 cm.
Bak: L. 6,2 cm, Br. 4,3 cm.
Steel: L. 9,8 cm, Br. 1,5 cm.
inv. nr. 1978-140.

28. Ovaal blaadje, rustend op vier bolpootjes.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter Q (1825), AH onder tang in vierkant = meesterteken van A. Homan (Meestertekens nr. 336).

H. 1,2 cm, Br. 7,3 cm, L. 10,3 cm.
inv. nr. 1978-141.

29. Pijpekomfoor, ovaal, op ovaal houten blaadje.

Merken: Leeuw 2, kop met F (= keurkamer Leeuwarden), jaarletter R (1826), MW onder zeemeermin = meesterteken van Meinardus Warren te Sneek (Voet nr. 688, Meestertekens nr. 8163).

H. 7 cm, Br. 12,4 cm, L. 18,8 cm.
inv. nr. 1978-142.

30. Theebus, ellipsvormig van doorsnee.

Merken: Leeuw 2, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter R (1826), HS onder aambeeld in vierkant = meesterteken van Hendrik Smits (Meestertekens nr. 4928).

H. 13,6 cm, Br. 7,3 cm, L. 12,4 cm.
inv. nr. 1978-143.

31. Soeplepel met rechthoekige bak, op steel gegraveerd B.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter R (1826), LVB, in recht-

hoek = meesterteken van P. Las van Bennekom (Meestertekens nr. 7676).

Totale L. 30,8 cm.

Bak: L. 9,5 cm, Br. 7,1 cm.

Steel: L. 27,5 cm.

inv. nr. 1978-144.

32. Pijpekomfoor op vier balpootjes. Koperen binnenbak ontbreekt.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter Y (1833), ICH onder ster in vierkant = meesterteken van Jacobus Carrenhof (Meestertekens nr. 5211), I S boven elkaar in ovaal (essayeursteken?).

H. 8,4 cm, Br. 11,6 cm, L. 16,6 cm.
inv. nr. 1978-145.

33. Slatang, bestaande uit een aan elkaar verbonden lepel en vork.

Merken: Leeuw 2, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter C (1837), meesterteken ontbreekt.

L. 30,5 cm, Br. 6,8 cm.
inv. nr. 1978-146.

34. Komfoortje met los inhangend lichtje.

Merken (op beide delen): jaarletter I (1843), AR onder mand in vierkant = meesterteken van A. Roelofs (Meestertekens cf. nr. 677/8). Op komfoor ook nog: Leeuw 1 en kop met A (= keurkamer Amsterdam). Op lichtje ook nog: Leeuw 2.

Komfoor: H. 6,7 cm, Br. 11,4 cm.

Lichtje: H. 3 cm, Diam. 5,6 cm.

inv. nr. 1978-147.

35. Theelepeltje met eivormige bak, zonder lof.

Merken: Leeuw 2, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter I (1843), FO onder 8 in vierkant = meesterteken van J. F. Orthlieb te Haarlem (Meestertekens nr. 3134).

L. 8,3 cm, Br. 3 cm.

inv. nr. 1978-148.

*36. Bedieningsdoosje, cilindrisch, samengesteld uit twee doosjes met een deksel met kruisje er op.

Merken: Leeuw 2, kop met I (= keurkamer Breda), jaarletter L (1845), HB. aaneen = meesterteken van A. J. Hombergen te Breda (Meestertekens nr. 6263).

H. 9,8 cm, Diam. 6,2 cm.

inv. nr. 1978-149.

37. Losse filter van een koffiepot, cilindrisch, met een bijpassende zeef en stamper.

Merken: Leeuw 1, kop met A (= keurkamer Amsterdam), jaarletter L (1845), AR onder mand in vierkant = meesterteken van A.

Roelofs (Meestertekens cf. nr. 677/8).

H. 7,4 cm, Diam. 8,1 cm.

inv. nr. 1978-150.

38. Vier houdertjes of mandjes, in twee maten,
met ajour wanden.

Merken: op alle stukken alleen het zwaardje
(Nederland, 1813-1906).

a/b: H. 6,8 cm, Diam. 7 cm.

c/d: H. 5,6 cm, Diam. 5,4 cm.

inv. nr. 1978-151 a/d.

39. Peperstrooier, vaasvormig, spitsovaal in
doorsnede.

Merken: geen.

Nederland?, 1ste kwart 19de eeuw.

H. 11 cm, Br. 3,3 cm, L. 4,5 cm.

inv. nr. 1978-152.

1

2

3

4

5

7

8

9

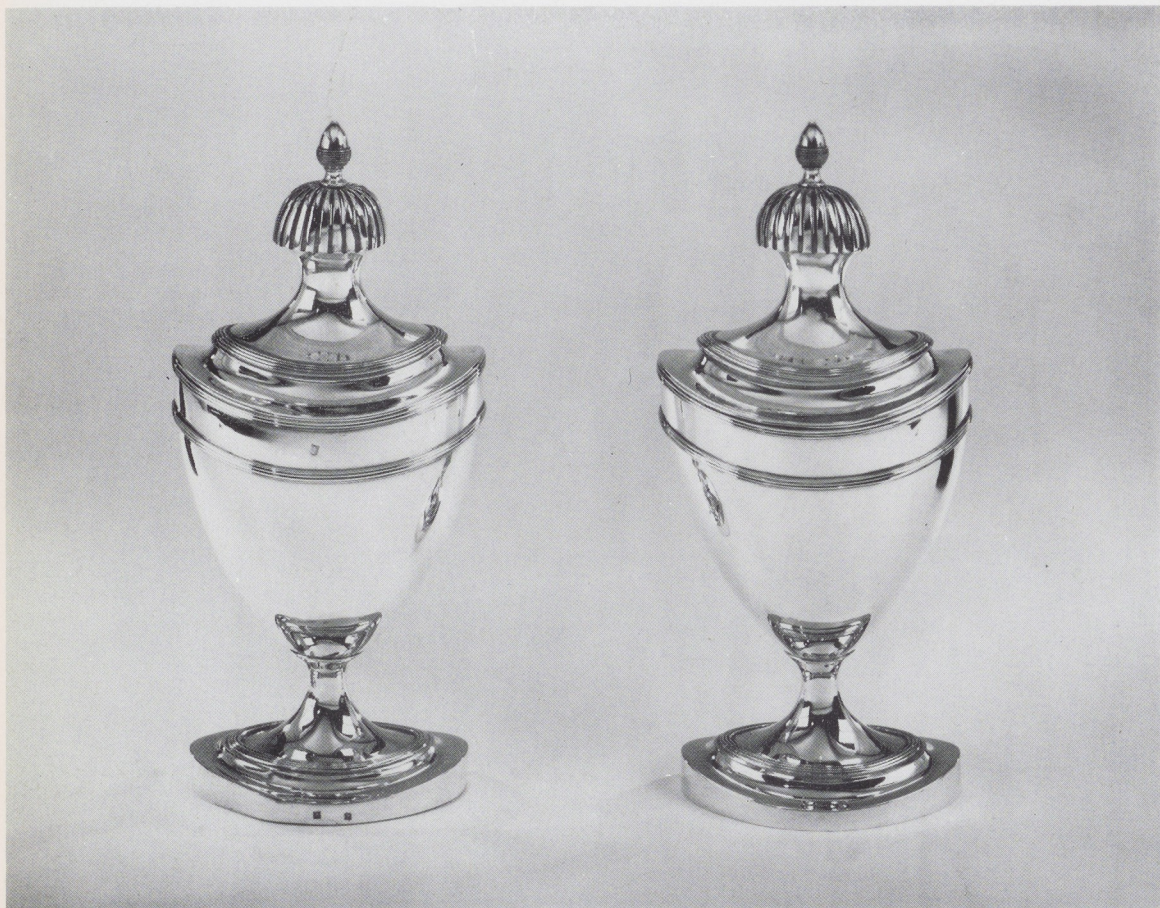

11

14

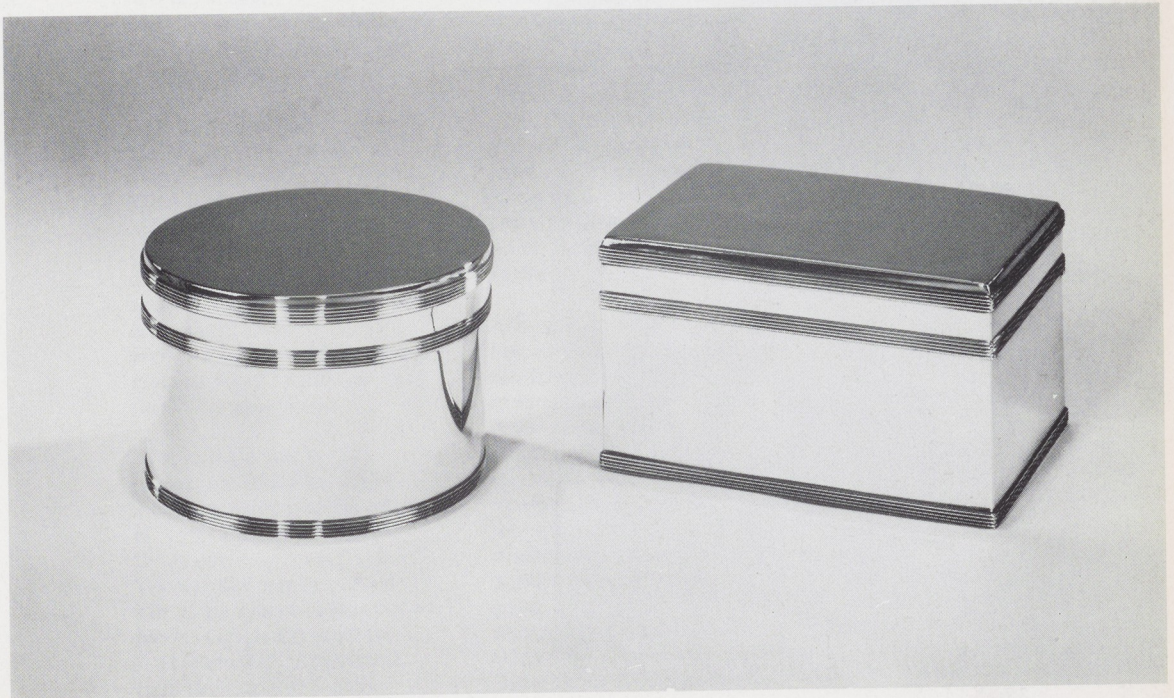
15

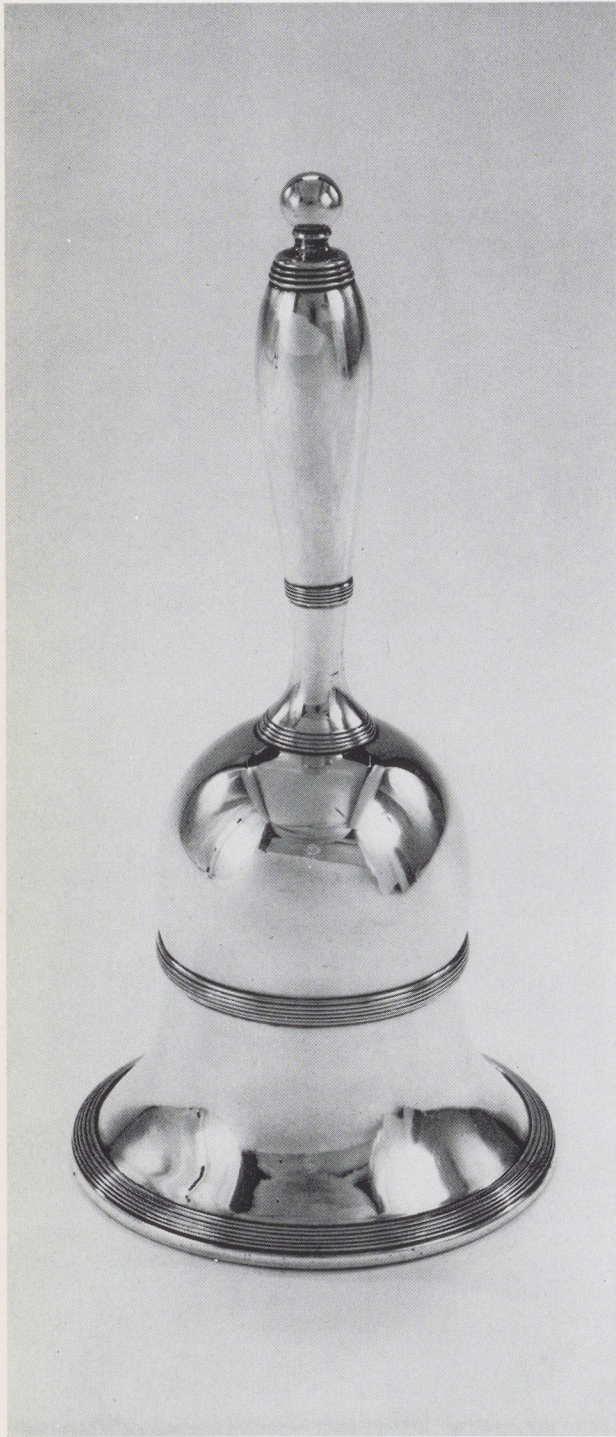
21 en 17

18

19

25

36